

ἀντίθετος, ἔφερε τὴν ἐποχὴ μας σ' ἐπίπεδο μιᾶς νέας βαρβαρότητας, ποὺ ἔχει τὸ ξέσπασμά της στὸ ἀθῶο αἷμα τῶν κινημένων ἀπὸ τὶς κυριαρχούσες τάξεις τοὺς λαῶν. Ἀπὸ τοὺς πῖδ μεγάλους ρόλους παίζει σὲ τοῦτο ἡ Τέχνη γενικά, προωρισμένη νὰ καλλιεργῇ τὰ Ἰδανικά σ' ὅποιον βαθμὸν καὶ ὅπου τὰ βρῖσκει καλοπρόσδεχτα.

Μὲ τέτοιο σκοπὸ καὶ μὲ τέτοια ἀντίληψη γραφτήκανε τὸν τελευταῖο καιρὸ σκηνικὰ ἔργα, δράματα πατριωτικά, ποὺ ἡ παραγωγή τους πληθαίνει ὀλοένα. Χερκοροτήματα τοῦ θεατριζόμενου κοινοῦ τὰ ὑποδέχονται, ἄρθρα δημοσιογραφικὰ τὰ ὑμνοῦν, βραβεῖα τὰ στεφανώνουν, μετάλλια χρυσὰ τοὺς ἐτοιμάζονται ἀπὸ τὸ Κράτος.

Καινούργιο δράμα, ἡ «Ἀθῶα ἀμαρτωλὴ» συνθεμένη μὲ τὸ φλογερὸ κοντὶ τοῦ κ. Μάρκου Μαρ, ἔφερε τὶς μέρες τοῦτες κάποια κίνηση καὶ συγκίνηση. Μέσα σὲ μᾶκρος ἀπὸ δυὸ πράξεις ξετυλίγεται ἡ σύντομη ἱστορία μιᾶς κόρης ποὺ ἡ μοῖρα τὴν ἔφερε νὰ κρυφακούσῃ τὴν ἐξομολόγησιν τῆς μητέρας της σ' ἓνα οἰκογενειακὸ φίλον, καὶ νὰ μάθῃ ἔτσι, πῶς ἡ ἴδια αὐτὴ εἶναι παιδί ἐνὸς Βούλγαρου, ποὺ σὲ καιροὺς κατατρεμοῦ βίασε τὴν μητέρα της, ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια, σὰν κατοικοῦσε ἀκόμα στὴ Φιλιππούπολη. Τὸ ἄκουσμα τοῦτο ἀναστατώνει τὴν ψυχὴ τῆς κόρης, ξεχνᾷ τὸν ἔρωτα ποὺ τῆς ἀνοίγει μὴν ἀγκαλιὰ εὐτυχίας καὶ μ' ἓνα πιστόλι αὐτὴ σκοτώνεται....

Ὁ συγγραφέας φροντίζει νὰ δέσῃ τὸ μῦθο μὲ τὴν ψυχολογίαν τῆς ἐποχῆς ποὺ οἱ νίκες τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ κατὰ τῶν Βουλγάρων, λαμπρύναν τὴν ἱστορίαν μας. Τὸ δράμα στηρίζεται ὅλο στὴ φράση τῆς νέας κόρης μετὰ τὸ ἀνεπάντεχο ἄκουσμα τοῦ μυστικοῦ. «Ἐγὼ λοιπὸν μιὰ βουλγάρικα ;» Μὰ γιὰ ἐλεύθερους ἀνθρώπους, ποὺ ἄλλιῶς μπορεῖ νὰ στοχάζονται μερικὰ πράγματα, τὸ δράμα τοῦτο στέκεται χωρὶς αἰτία, δὲν εἶναι κἀν δράμα, καὶ ὁ πιστολισμὸς ποὺ κλείνει τὰ μάτια τῆς νέας κόρης, εἶναι ἔγκλημα κατὰ τῆς ζωῆς, ποὺ δὲν πρέπει νὰ τὸ δέχεται μιὰ πολιτισμένη διάθεσις.

Οἱ ἀγωνίες, τὰ κλάματα, οἱ ἄφωνες λύπες ποὺ πλημμυρίζουν τὸ ἔργο θὰ εἴτανε δικαιολογημένες, ἂν ἔσκυβε ὁ συγγραφέας στὴν τραγωδίαν τῆς ζωῆς ἀπ' ὅπου θὰ μπορούσε ν' ἀντλήσῃ δράματα σπαραχτικά, ποὺ δημιουργεῖ ὁ δύσκαλος καθημερινὸς ἀγῶνας, ἡ σύγκρουσις τῶν παθῶν καὶ τῶν χαρακτήρων, ἡ ἀνθρώπινη δυστυχία τῆς κοινωνικῆς ἀνισότητος. Ἐὰ ἰδεάσματα μιᾶς ἐθνολατρίας παρμένης ἀπὸ τὴν πῖδ ἀδύνατην μεριά της, δὲ συντελοῦνε παρὰ στὸ χόρτασμα τῶν πολλῶν ἀπὸ χοντρά λόγια, στὸ ξέφτισμα καὶ στὸ πέσιμο τῆς ἔννοιαις τοῦ ἡρωϊσμοῦ σὲ μιὰ καθηκοντολογία, σὲ μιὰ πατριωτικὴν ρητορίαν, ποὺ τρίβει τὰ ἰδανικά καὶ τὰ κατεβάζει στὸ ἐπίπεδο μιᾶς ἀναγκαστικῆς πειθαρχίας, ἐνὸς νοῦ ἀλυσοδεμένου ἀπ' ὅλες τὶς μεριές. Τότες ἡ ἀντίδρασις γίνεται φυσικὸς νόμος. Καὶ τοῦτο ἴσα ἴσα ἔπρεπε νὰ μπορέσῃ ν' ἀπορῦγῃ ὁ συγγραφέας.

«Μὰ τί θέλετε λοιπὸν ;» θὰ παρατηρήσῃ κανεὶς.

«Νὰ βγοῦνε ἐπαναστάτες καὶ κοινωνικοὶ ἀναμορφωτὲς οἱ δραματοῦργοι μας ὅλοι ;» Κάθε ἄλλο. Ἡ Τέχνη εἶναι ἀπέραντη στὸ πλάτος της. Ὅμως ὑπάρχουν κάποιοι νόμοι ποὺ χαράζουν τὰ σύνορά της. Ἄς εἶναι δυνατὸ νὰ τὰ νιώσουν αὐτὰ τὰ σύνορα, ὅσοι καταπιάνονται νὰ γράφουν «πατριωτικὰ ἔργα». Τότες ἂν δὲ λείψουν αὐτὰ ὀλότελα, ἴσως περιοριστοῦν. Ἄπειρα θὰ εἶναι τὰ κερδῆ γιὰ τὴν ἀληθινὴν, τὴ βθεϊαν ἀγάπην τῆς Πατρίδας.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

Η ΜΑΓΙΣΣΑ

Γραμμένο γιὰ τὸ ζωγράφο
Μάρκο Ζαβιτζιάνο.

Θωροῦσα τὶς εἰκόνες σου μιὰ μέρα,
Ποῦ ἡ ὁμορφιά μὲ χάρι ἀδελφωμένη
Δείχεται στὶς γραμμὲς τοὺς πέρα-πέρα,
Στὴ χρωματιά, ποὺ ἀρμονικὰ βαλμένη
Ψυχὴ καὶ Νοῦ τραβᾶνε σ' ἄλλη σφαιρα.
— «Μιὰ μάγισσα γλυκεῖα κι' ὄνειρεμένη
Τῆς νύχτας—μουπες—σίτζει τὸν ἀγέρα
Κ' ἡ εἰκόνα ξεμερώνει τελειωμένη».
Δὲν εἶναι ψέμα' τὴ μαγείαν τὴν τόση
Ποῦ τὴν κίθε σου εἰκόνα ξεχωρίζει
Ἄνθρωπου χέρι δὲν μπορεῖ νὰ δώσει.
Μιὰ μάγισσα γιὰ σένα ζωγραφίζει,
Κι' αὐτὴ ὀδηγᾷ τὸ χέρι σου ἢ πλανεῖτρα.

Τὶ Μάγισσα εἶναι ἡ Τέχνη σου ἢ μαγεῖτρα !

Π Ο Λ Ε Μ Ο Σ

Μοῦ λείπει μιὰ μέρα ἢ Δόξα, «—Ἐλα μὲ μένα,
Κεῖ ποὺ κανόνια ἀδιάκοπα βροντᾶνε
Καὶ παλληκάρια ἀγένεια, ἀρωματωμένα,
Μὲ τοῦ ἀδελφοῦ τὸ αἷμα ξεδιψᾶνε,
Μὲ ἐστατικά τὰ μάτια καρφωμένα
Στὰ κάλλη μου, ποὺ ἐκεῖ φεγγολοῦνε,
Προβάλλωντας τὰ στήθη τ' ἀντιρωμένα
Στὴν καταλύτρα φιλόγα ὕθε περνᾶνε».
Μ' ἀντὶ τῆς Δόξας τ' αἴλο τὸ στεφάνι
Μὲς τοῦ πολέμου τὴ σπαράχτρα ἀντίτρα
Ἄκουσα βογγητό, πόνους, λαχτάρα,
Κ' εἶδα νεκρῶν ἀπαίσιοι καραβάνι
Καὶ στῶν κοράκων τᾶγριο φαγοπότι
Μὲ γέλοιο σαρκασμῶν τὴν Ἀνθρωπότη.

Κέρκυρα

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΔΡΙΝΟΥ